

PROBLEMATIKA OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE U PACIENTŮ S MONSTRÓZNÍ OBEZITOU

Bc. Monika Bednářová

Mgr. Jaroslava Bursíková

Katedra ošetrovatelství a porodní asistence, Fakulta zdravotnických studií, Západočeská univerzita v Plzni

Souhrn

Příspěvek vychází z bakalářské práce, která se zabývá problematickými oblastmi ošetrovatelské péče u hospitalizovaných monstrózně obézních pacientů. Práce shrnuje výsledky kvalitativního výzkumu, který byl zaměřen na subjektivní pocity obézních pacientů během hospitalizace a zkušenosti zdravotnických pracovníků s ošetřováním monstrózně obézních.

Klíčová slova

Obezita - monstrózní obezita - komplikace obezity – ošetrovatelská péče o obézní pacienty – psychika obézních pacientů

Úvod

Obezita je závažné metabolické a život ohrožující onemocnění, které je charakterizováno zvýšeným ukládáním tělesného tuku v organismu. Výskyt obezity velmi rychle narůstá v celosvětovém měřítku a odborníky je označována za pandemii 3. tisíciletí. Obezita je spojena s velkým množstvím přidružených onemocnění a komplikací. Tyto se týkají nejen samotného obézního jedince, ale i rodiny, zdravotnického personálu a dalších, kteří o něj pečují. Hospitalizace monstrózně obézního pacienta je náročná jak pro něj samotného, tak i pro ošetřující personál. Materiální a personální vybavení lůžkových oddělení je často nedostatečné, což může být důvodem zhoršené kvality ošetrovatelské péče a vzniku nežádoucích událostí, a tím prodloužení hospitalizace takového klienta. Vše, co se týká ošetřování monstrózně obézních pacientů, je velkým problémem. Od transportu sanitním vozem, přes vyšetření, hospitalizaci, invazivní výkony až po polohování nebo rehabilitaci. Veškerá manipulace s extrémně obézním pacientem s sebou přináší úskalí, kterým se zdravotník, většinou za nevyhovujících podmínek, musí postavit čelem. Podnětem k práci byl narůstající počet hospitalizací monstrózně obézních jedinců, jejichž hmotnost často převyšuje i 200 kg.

Cíl práce

Práce je zaměřena na ošetrovatelskou péči o monstrózně obézní jedince a jejím cílem je zmapovat problematické oblasti této péče v rámci hospitalizace a porovnat je z pohledu zdravotníků i samotných pacientů.

Metodika výzkumu

Pro získávání informací do bakalářské práce byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu. Výzkum probíhal od listopadu 2014 do ledna 2015. Informace byly získávány metodou polostrukturovaného rozhovoru, a zároveň pozorovány reakce respondentů při jejich výpovědích. Bylo připraveno dvanáct otázek pro NELZP a dvanáct pro pacienty. Rozhovor byl proveden se všeobecným ošetrovatelem z ARO a všeobecnou sestrou z Neurologické kliniky, kteří mají zkušenosti s ošetrováním obézních pacientů. Dále byla oslovena monstrózně obézní pacientka, která byla pro komplikace své obezity hospitalizována vícekrát, z toho jedenkrát na ARO. Pro poslední rozhovor byl vybrán extrémně obézní klient Neurologické kliniky, který byl již v domácím ošetrování.

Prezentace a interpretace výsledků

Výzkumná otázka č. 1 zněla: Jaký je největší problém související s ošetrovatelskou péčí o monstrózně obézní pacienty? Ze vzájemného porovnání všech výpovědí vyvstala jednoznačná odpověď: nedostatek ošetrovatelského personálu. Polohovacích pomůcek bývá na lůžkových odděleních dostatek, v intenzivní péči jsou nutností i antidekubitární matrace, které pomáhají předcházet vzniku proleženin, jejichž riziko vzniku stoupá s tíhou pacienta. Problémem při ošetrování obézních je polohování, kdy lůžka často nevyhovují šířkou ani nosností. Hygienická péče u těchto pacientů probíhá většinou za asistence celé směny ošetrovatelského personálu. Ke komplikacím dochází i při banálním měření krevního tlaku, při kanylaci periferní či centrální žíly nebo odběru krve. Heroickým výkonem bývá i správné umístění podložní mísy imobilnímu monstrózně obéznímu pacientovi či zavádění močového katétru takto obézní pacientce. Zaznamenána byla i reakce na nevhodné chování zdravotníků vůči obézním jedincům. Manipulace s velmi těžkými pacienty je pro ošetrojící personál časově i fyzicky náročná. Všichni jsou seznámeni se zásadami manipulace s těžkými břemeny, dodržují je, ale přesto u nich nejsou výjimkou onemocnění páteře.

Výzkumná otázka č. 2: Jaká je kvalita ošetrovatelské péče o tyto pacienty v lůžkovém zdravotnickém zařízení? Respondenti z řad zdravotnických pracovníků se shodli na tom, že

péče je stejná jako o ostatní pacienty, spíše lepší, a to zejména kvůli prevenci dekubitů, zapařenin a dechové nedostatečnosti. Dotazovaní pacienti hodnotili ošetrovatelskou péči velmi kladně, zdůraznili snad jen nedostatek času ze strany všeobecných sester.

Výzkumná otázka č. 3 zněla: Co by bylo potencionálním přínosem do problematiky ošetrovatelské péče o monstrózně obézní? Všichni respondenti se shodli na tom, že určitě více zdravotnického personálu, zejména pomocného. Jeden z dotazovaných dodal, že by bylo třeba i více zájmu o pacienty, vložit do péče o ně více lidskosti, a to bez rozdílu, zda je člověk obézní či štíhlý.

Závěr

Z výsledků výzkumného šetření vyplynulo, že největším problémem v péči o obézní je nedostatek personálu, a že ani chování zdravotníků není vždy profesionální. Důležitým poznatkem je ale to, že i když podmínky pro ošetřování extrémně obézních jedinců nejsou vždy vyhovující, ošetrovatelské péči to na kvalitě neubírá. Naopak by se dalo říci, že čím je pacient více obézní, tím je lepší i péče, protože u něj narůstá riziko vzniku komplikací a nežádoucích událostí, kterým je nutno předcházet. Zajímavým zjištěním bylo, že zdravotníci i pacienti by přivítali pomoc psychologa jako součást péče o hospitalizovaného obézního klienta. Ten by mohl řešit nejen aktuální problémy nemocného, ale pomohl by mu vytvořit si nový pohled na sebe sama, a tím odstartovat cestu za kvalitnějším životním stylem.

Literatura

- BRABCOVÁ, Soňa. Ošetrovatelská péče při monstrózní obezitě. *Hojení ran*. 2013, roč. 7, supl. 1, str. 45. ISSN 1802-6400.
- DRÁBKOVÁ, Jarmila. Obézní pacient a jeho polohování v intenzivní péči. *Referátový výběr z anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny*. 2010, roč. 57, č. 2, str. 80-84. ISSN 1212-3048.
- HAINER, Vojtěch et al. *Základy klinické obezitologie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 372 s. ISBN 80-247-0233-9.
- KRAHULEC, Boris, FÁBRYOVÁ, Ľubomíra, HOLÉCZY, Pavol, KLIMEŠ, Iwar et al. *Klinická obezitológia*. Brno: Facta Medica, 2013. 336 s. ISBN 978-80-904731-7-1.
- KUTNOHORSKÁ, Jana. *Etika v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 163 s. ISBN 978-80-247-2069-2.
- SUCHARDA, Petr. Extrémně obézní pacienti. *Nemocnice*. 2007, č. 6, str. 19-20.
- SVAČINA, Štěpán et al. *Metabolický syndrom*. 3. rozšíř. a přeprac. vyd. Praha: Triton, 2006. 282 s. ISBN 80-7254-782-8.
- VÍTEK, Libor. *Jak ovlivnit nadváhu a obezitu*. Praha: Grada, 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-2247-4.

Kontakt:

Bc. Bednářová Monika: monika.bednarova@seznam.cz